

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/177/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123011803
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123011803.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Rastislava Kresla, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 12.07.2023 pod sp. zn. 8PP/44/2023, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28.09.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., z a m i e t a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona a § 415 ods. 1 Trestného poriadku zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Leopoldov, o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 23.05.2018, sp. zn. 1T/35/2018.

Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že u odsúdeného neboli splnené materiálne podmienky podmienéčného prepustenia v zmysle ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona. U odsúdeného bola síce splnená formálna podmienka na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, tým, že vykonal potrebnú časť z uloženého trestu odňatia slobody, avšak nebola splnená ani jedna z materiálnych podmienok. V prípade prvej materiálnej podmienky a to tej, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, okresný súd konštatoval, že z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplýva, že odsúdený bol počas doterajšieho výkonu trestu, t. j. za obdobie vyše šiestich rokov, disciplinárne odmenený tri krát. Zároveň z neho vyplýva, že správanie a vystupovanie odsúdeného počas výkonu väzby a výkonu trestu nebolo vždy na požadovanej úrovni, pričom správanie odsúdeného posudzuje prísnejšie s poukazom na jeho predchádzajúce opakované skúsenosti s výkonom trestu, a kolísavý priebeh odmien a trestov, a ich počet počas takmer 6 rokov, súd posúdil tak, že vyvolávajú pochybnosti a dlhodobej a trvalej zmene správania k lepšiemu, teda k polepšeniu odsúdeného. K druhej materiálnej podmienke, ktorej naplnenie je podmienené dôvodným očakávaním vedenia riadneho života odsúdeného na slobode (resp. neexistenciou príliš veľkého rizika jeho recidívy), okresný súd uviedol, že keďže pre nespĺnenie prvej materiálnej podmienky nemôže byť splnená druhá materiálna podmienka, nie je daný dôvod na to, aby sa súd bližšie zaoberal splnením druhej materiálnej podmienky. Dôkaz, ktorý predložil odsúdený - pracovné hodnotenie, sa týka práve druhej materiálnej podmienky, a keďže nie je preukázané splnenie už prvej materiálnej podmienky, nie je daný dôvod, aby súd bližšie hodnotil dôkaz týkajúci sa druhej materiálnej podmienky.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť odsúdený A. B. (č. l. 40 spisu), ktorú do dňa konania neverejného zasadnutia bližšie písomne neodôvodnil.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd ako nadriadený súd okresnému súdu podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu (resp. postupne uložených trestov), a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správne mu záveru, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, a to dňa 23.12.2021, avšak nebola splnená ani jedna materiálna podmienka, nakoľko odsúdený svojim správaním vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie a tiež nemožno od neho bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktnie na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Polepšením v jej zmysle sa v resocializačnej rovine rozumie vývojový proces vnútornej premeny osobnosti odsúdeného, ktorá sa navonok prejavuje práve v jeho chovaní a správaní v podmienkach výkonu trestu. V súvislosti s rozhodovaním o prípadnom podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod. Všeobecný súd rozhodujúci o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti môžu do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí brány väzenia. (R 73/2009)

Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

Krajský súd pri preskúmaní prvej materiálnej podmienky z obsahu spisového materiálu zistil, že odsúdený svojim správaním vo výkone trestu žiadne výraznejšie polepšenie nepreukázal. Aj napriek tomu, že súčasné správanie odsúdeného je na prijateľnejšej úrovni, nebolo tomu tak vždy, keďže sa u odsúdeného vyskytli nedostatky v dodržiavaní ústavného poriadku (odsúdený pri kontrole oddielu spal prikrytý dekou a na opakované upozornenia referenta režimu nereagoval, osobné veci nemal uložené podľa vzorov uvedených v ústavnom poriadku a odmietol splniť príkaz príslušníka ZVJS a zúčastniť sa čistiacich a upratovacích prác v rámci oddielu). Počas výkonu trestu bol odsúdený síce

3-krát disciplinárne odmenený, avšak uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu (menej ako jedna odmena za rok), z tohto potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Navyše, odsúdený plní ciele programu zaobchádzania len priebežne, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovane, čo súd nepresvedčilo, že sa polepšil a prebehla u neho vnútorná zmena v jeho hodnotovej orientácii. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave. Plnenie si základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. V tejto súvislosti bolo tiež potrebné prihliadnuť aj na zaradenie odsúdeného v ústave na výkon trestu, keďže odsúdený vykonáva trest v ústave so stredným stupňom stráženia a nevytvoril si podmienky, resp. ani neprejavil záujem o preradenie do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Odsúdený bol navyše uznaný za vinného zo spáchania závažnejšieho trestného činu (okrem iného aj zločinu krádeže), preto aj skúmanie všetkých relevantných skutočností na účely posúdenia prvej materiálnej podmienky musí byť prísnejšie.

Krajský súd potom k vyššie uvedenému pripomína, že zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za plnenie príkazov a nariadení príslušníkov a zamestnancov zboru, prípadne za dobrú prácu v podmienkach výkonu trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby, bez ohľadu na účel trestu, ale podmienené prepustenie je namieste len vtedy, keď vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život, a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Krajský súd preto rovnako ako okresný súd po preskúmaní zabezpečeného spisového materiálu dospel k záveru, že odsúdený vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nespĺnil už prvú materiálnu podmienku.

Pokiaľ ide o splnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 TZ je potrebné i v prípade uvedenom v bode I. skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení. (R 5/2017).

V danom prípade je dôležité poukázať na to, že v preskúmanom prípade nebolo preukázané splnenie materiálnej podmienky polepšenia sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a otázku preukázania polepšenia nie je možné posudzovať izolovane od otázky budúcej perspektívy vedenia riadneho života, preto podľa názoru krajského súdu nemožno z tohto dôvodu dospieť k odôvodnenému záveru o možnosti očakávať od odsúdeného vedenie riadneho života v budúcnosti. Hoci správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v súčasnosti nevykazuje nedostatky, nemožno opomenúť skutočnosť, že napriek skúsenostiam s predchádzajúcim výkonom trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený okrem iného aj za majetkovú trestnú činnosť, odsúdený opätovne porušil záujmy chránené Trestným zákonom. V neprospech odsúdeného v prvom rade svedčí devätnásť záznamov v registri trestov, z ktorého tiež rezultuje, že odsúdenému boli doteraz ukladané tresty odňatia slobody nielen podmienené, ale aj tresty nepodmienené, navyše bol aj podmienenčne prepustený, pričom ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmienenčným odsúdením, resp. podmienenčným prepustením na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne, dokonca len krátko po vykonaní predchádzajúceho nepodmieneného trestu, protiprávnej trestnej činnosti.

V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mal viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (opakovaný výkon odňatia slobody) odsúdeného zrejme neodradila od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

V zmysle ustanovenia § 66 ods. 2 Trestného zákona krajský súd tiež prihliadol aj na povahu trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody a zistil, že odsúdený si aktuálne vykonáva súhrnný trest odňatia slobody Okresného súdu Galanta pod sp. zn. 1T/35/2018 za spáchanie trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní šesť rokov v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Predmetné odsúdenie predstavuje devätnásť záznam v registri trestov, pričom z tohto zároveň rezultuje, že odsúdený bol v rokoch 2010, 2010, 2008, 2007, 2006, 2002, 2001, 2000, 1999, 1994, 1993 a 1992 právoplatne odsúdený za spáchanie majetkovej trestnej činnosti (trestného činu krádeže), z čoho potom možno ustáliť, že na odsúdeného možno hľadieť ako na špeciálneho recidivistu k páchaniu majetkovej trestnej činnosti, pretože tejto sa dopúšťal opakovane a v pravidelných ročných intervaloch, pričom za túto trestnú činnosť mu boli opakovane ukladané nepodmienečné tresty odňatia slobody. Z predchádzajúceho života odsúdeného teda možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti, nateraz prevyšujú nad ochotou žiť riadny a slušný život, keď možno konštatovať, že doposiaľ uložené tresty sa u neho evidentne minuli účinkom a nevzal si z nich žiadne ponaučenie, keďže s odstupom času doposiaľ vždy pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti, dokonca aj obdobnej trestnej činnosti majetkového charakteru.

Nanajvýš krajský súd v tejto súvislosti u odsúdeného poukazuje na záver hodnotenia riaditeľa ústavu, podľa ktorého odsúdený len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie ako i na resocializačnú prognózu, ktorá sa javí ako menej priaznivá a ktorá taktiež nesvedčí v prospech novej prognózy, že odsúdený povedie na slobode riadny život. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti ich osobnostné narušenie poskytuje iba veľmi slabé záruky, že by sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustili.

Krajský súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že priemerné správanie sa odsúdeného vo výkone trestu, nepriaznivá resocializačná prognóza odsúdeného, povaha trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, či trestná minulosť odsúdeného, teda vyvoláva zreteľnú obavu z recidívy jeho protiprávneho správania sa v prípade jeho podmiennečného prepustenia. Krajský súd preto nemal pochybnosť, že u odsúdeného už uložený trest neplní resocializačnú funkciu, funkciu individuálnej a generálnej prevencie, či morálneho odsúdenia, ale len funkciu ochrannú, kedy sa ďalším výkonom trestu chráni okolitá spoločnosť. Bez povšimnutia nezostala ani tá skutočnosť, že odsúdený v minulosti pri výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody bol podmiennečný prepustený, a preto možno konštatovať, že formálne deklarovanie snahy odsúdeného viesť riadny život, nebolo pre súd dostatočnou zárukou na jeho podmiennečné prepustenie. U odsúdeného sú zakorenené sklony k páchaniu trestnej činnosti, k nerešpektovaniu právneho poriadku, základných noriem občianskej spoločnosti, k nedodržiavaniu zákonných povinností, preto bolo podľa mienky krajského súdu potrebné, aby odsúdený pokračoval vo výkone uloženého trestu odňatia slobody.

Vzhľadom na tieto skutočnosti, má krajský súd za to, že náprava páchatel'a a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (tak, ako na to správne poukázal i okresný súd) by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov.

Z týchto dôvodov potom aj krajský súd mal za to, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky pre jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 Trestného zákona, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.